

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci mimoriadneho dovolania Generálneho prokurátora Slovenskej republiky, Štúrova č. 2, 812 85 Bratislava zo 16. novembra 2009 pod č. VI/2 Pz 633/09-4 proti opatreniu Krajského súdu v Košiciach z 27. novembra 2008, č. k. 5K 56/02-1575 v konkurznej veci úpadcu: **R.P.P.**, IČO: X., prejednávanej na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 5K 56/02, o žiadosti správkyne konkurznej podstaty JUDr. S.G., advokátky, Advokátska kancelária, L.K., **o poskytnutie zálohy**
na odmenu vo výške 3 965 120 Sk (131 617,87 Eur), takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky opatrenie Krajského súdu v Košiciach z 27. novembra 2008, č. k. 5K 56/2002-1575 **z r u š u j e** a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e:

Napadnutým rozhodnutím (opatrením) prvostupňový (konkurzný) súd rozhodol o poskytnutí zálohy na odmenu správkyne konkurznej podstaty úpadcu vo výške 3 965 120 Sk, a to v poradí druhej, JUDr. S.G..

Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že uznesením zo dňa 4.3.2003, č. k. 5K 56/02-45 súd vyhlásil na majetok úpadcu konkurz a za správcu konkurznej podstaty ustanovil JUDr. D.H.. Uznesením, č. k. 5K 56/02-351 z 21.12.2004 ustanovil do funkcie novej správkyne konkurznej podstaty JUDr. S.G. na základe rozhodnutia schôdze veriteľov.

Podaním zo dňa 18. 11. 2008 JUDr. S.G. požiadala konkurzný súd o poskytnutie zálohy na odmenu vo výške 3 965 120 Sk (131 617,87 Eur), pretože jej vznikol nárok na zvýšenie vyrátanej konkurznej odmeny o 100% z dôvodu prevádzkovania podniku za plnej prevádzky. Poukázala pritom na skutočnosť, že pri prevádzkovaní podniku úpadcu pri výkone správy majetku úpadcu od 1. 6. 2007 do 31. 10. 2008 získala finančné prostriedky, čistý výnos v sume 49 380 000 Sk.

Konkurzný súd konštatoval, že celková odmena za speňažovanie konkurznej podstaty úpadcu predstavuje sumu 1 982 560 Sk (65 808,94 Eur). V zmysle § 7 ods. 3 Vyhl. č. 493/1991 sudca konkurzného a vyrovnávacieho súdu môže konkurznú odmenu vypočítanú podľa odseku 1 zvýšiť až o 100% bez ohľadu na obmedzenia, ak správca zachoval prevádzku podniku. Po preskúmaní žiadosti k poskytnutiu zálohy dal súhlas.

Účastník konania V., so sídlom K., zastúpený advokátkou Mgr. D.S., podal podnet na podanie mimoriadneho dovolania proti tomuto opatreniu, ktorý podnet Generálny prokurátor SR akceptoval a podal proti tomuto opatreniu mimoriadne dovolanie, pretože podľa jeho názoru týmto rozhodnutím súdu bol porušený zákon.

Podľa § 8 ods. 3 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov správca má nárok na náhradu výdavkov a odmenu. Dohody správcu s úpadcom (§ 13 ods. 5) alebo veriteľmi o odmene sú neplatné. Ďalej poukázal na ustanovenie § 6 ods. 1 písm. a) vyhlášky 493/1991 Zb., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov, základ pre určenie odmeny správcu konkurznej podstaty tvorí suma, ktorá bola v konkurze získaná speňažením konkurznej podstaty a suma určená na uspokojenie veriteľov, ktorá bola získaná pri výkone funkcie správcu.

Podľa § 6 ods. 2 vyhlášky za sumu, ktorá bola v konkurze získaná speňažením konkurznej podstaty (odsek 1 písm. a/) sa nepovažuje suma získaná odplatným prevodom tovaru alebo odplatným poskytnutím služby v rámci prevádzkovania podniku úpadcu správcom počas konkurzu.

Podľa § 7 ods. 1 vyhlášky konkurzná odmena je pri dosiahnutí základu na určenie odmeny uvedeného v § 6 ods. 1 vo výške tam uvedenej.

Podľa § 9 vyhlášky ak v konkurznom alebo vyrovnávacom konaní bolo činných niekoľko správcov, patrí každému z nich podiel konkurznej odmeny zodpovedajúci rozsahu a dĺžke doby jeho činnosti.

Týmito ustanoveniami zákonov sa súd dôsledne neriadil.

Schôdza konkurzných veriteľov, konaná 21. decembra 2004 ustanovila do funkcie novú správkyňu konkurznej podstaty JUDr. S.G.. Funkcia predchádzajúcej správkyne konkurznej podstaty JUDr. D.H. zanikla tým istým dňom.

Konajúci súd opatrením z 27. novembra 2008 priznal zálohu na odmenu správcu vo výške 3 965 120 Sk zo základu 49 380 000 Sk, pričom odmenu vo výške 1 982 560 Sk podľa § 7 ods. 3 vyhlášky účinné do 1. júla 2005 až o 100%.

Podľa názoru Generálneho prokurátora SR nie je toto opatrenie v súlade s platnými právnymi predpismi. Platná právna úprava síce neupravuje možnosť vyplatenia zálohy na odmenu správcovi konkurznej podstaty; je však možné postupovať podľa § 66b ods. 1 ZKV, ktorý však používa pojem „predbežná odmena správcu“ a je svojim charakterom podľa jeho názoru ustanovením procesnej povahy.

Odmena a výdavky správcu sú pohľadávkou proti podstate, ktorú je možné uspokojiť kedykoľvek počas konkurzného konania, v prvom poradí, ak by výťažok z konkurznej podstaty nestačil na uspokojenie tých pohľadávok, ktoré je možné uspokojiť kedykoľvek počas konkurzného konania. Konečnú správu, vyúčtovanie odmeny a výdavkov správcu súd schvaľuje uznesením na pojednávaní (§ 29 ods. 4 ZKV).

Vážnym pochybením súdu bola aplikácia ustanovenia § 7 ods. 3 vyhlášky, ktoré v čase rozhodovania už bolo vypustené z platnej právnej úpravy.

Vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 292/2005 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 493/1991 Zb., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov, nadobudla účinnosť 1. júla 2005.

Citovanou novelou bolo ustanovenie § 7 ods. 3 nahradené novým znením. Pôvodné znenie, umožňujúce zvýšenie odmeny správcu o 100%, bolo vypustené vzhľadom k tomu,

že v novele vyhlášky absentujú prechodné a záverečné ustanovenia, súd pri vydávaní napadnutého opatrenia mal aplikovať vyhlášku v znení novely.

Ako z vyššie uvedeného vyplýva, konajúci súd tým, že pri vydávaní napadnutého opatrenia neaplikoval vyhlášku účinnú od 1. júla 2005, vec nesprávne právne posúdil, čím je daný dovolací dôvod.

Nesprávnym právnym posúdením veci sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva na zistené skutkové zistenia. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť, alebo ak síce použil správny právny predpis, ale ho nesprávne vyložil.

Generálny prokurátor zastáva názor, že takéto rozhodnutie súdu nie je v súlade s platnými právnymi predpismi. V prvom rade platná právna úprava neupravuje možnosť vyplatenia predbežnej odmeny správcovi konkurznej podstaty. Ustanovenie § 66b ZKV je svojim charakterom ustanovením procesnej povahy. Odmena a výdavky správcu sú pohľadávkou proti podstate, ktorú je možné uspokojiť kedykoľvek počas konkurzného konania. Konečnú správu, vyúčtovanie odmeny a výdavkov správcu súd schvaľuje uznesením na pojednávaní (§ 29 ods. 4 ZKV). Až po tomto období je možné uspokojiť odmenu správcu. Aj keď súdy podľa ustanovenia § 66b ZKV rozhodujú o predbežnej odmene správcu, zákon ani vykonávací vyhláška predbežnú odmenu, resp. nárok na jej vyplatenie neupravujú (absentuje hmotnoprávne ustanovenie). Po speňažení majetku z podstaty predloží správca súdu konečnú správu spolu s vyúčtovaním svojej odmeny a výdavkov. V danom konkrétnom prípade súd rozhodol opatrením z 27. novembra 2008 o zálohe na odmenu správkyne vo výške 3 965 120 Sk.

Podľa § 9 vyhlášky, ak v konkurznom konaní alebo vyrovnacom konaní bolo činných niekoľko správcov, patrí každému z nich podiel konkurznej odmeny zodpovedajúci rozsahu a dĺžke doby jeho činnosti. Doposiaľ ešte nedošlo k speňažovaniu majetku úpadcu. O uplatnenom nároku mal súd rozhodnúť až v rámci konečnej správy a rozvrhového uznesenia.

Mimoriadne dovolanie v konkrétnom prípade smeruje proti opatreniu, ktoré je formou rozhodnutia upravené len v procesnom režime ZKV. Opatrenie je formou súdneho rozhodnutia, nakoľko ide o procesný úkon súdu v konkurznom konaní. Ukladajú sa ním

povinnosti a rozhoduje sa ním o právach, má náležitosti ako iné súdne rozhodnutia, doručuje sa a na opatrenie sa primerane použijú ustanovenia o uznesení.

Mimoriadne dovolanie dovolací súd doručil navrhovateľovi (spoločnosti V.) aj dotknutej správkyni konkurznej podstaty JUDr. S.G. (§ 243i ods. 1 O.s.p.).

Navrhovateľ opakovane zdôraznil, že mimoriadnym dovolaním napadnuté opatrenie Krajského súdu v Košiciach je nepreskúmateľné. Zo samotného napadnutého opatrenia ani z podkladov - zo žiadosti správkyně konkurznej podstaty - nie je preukázané, akým spôsobom bol určený základ pre stanovenie odmeny správcu. Zároveň rovnako s generálnym prokurátorom konštatoval, že zvýšenie priznanej odmeny o 100% z titulu prevádzkovania podniku, nakoľko takéto ustanovenie bolo z Vyhlášky MS SR č. 493/1991 Zb., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov vypustené a teda, že konajúci súd na predmetnú vec nesprávne aplikoval právo a vec nesprávne právne posúdil.

Navrhovateľ ešte pripomenul, že v konkurznom konaní, vedenom na majetok úpadcu R., spol. s r.o. uznesením, č. k. 1 M Obdo/4/2008, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol o mimoriadnom dovolaní Generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti už skôr vydanému opatreniu, ktorým v tom istom konkurznom konaní ten istý zákonný sudca poskytol zálohu na odmenu bývalej správkyni konkurznej podstaty, predmetné opatrenie zrušil a vec vrátil súdu na ďalšie konanie. Z týchto dôvodov navrhol mimoriadnemu dovolaniu vyhovieť.

Dotknutá správkynia konkurznej podstaty svoje vyjadrenie založila na tom, že súhlas konkurzného súdu, vydaný opatrením zo dňa 27. novembra 2008, č. k. 5K 56/02-1575 na poskytnutie zálohy na odmenu správkyni konkurznej podstaty JUDr. S.G. vo výške 131 617,87 Eur (3 965 120 Sk) bol daný v súlade so zákonom..

Podľa § 66e ods. 1 ZKV na konkurz sa primerane použijú ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, ak ZKV neustanovuje inak.

Zákon o konkurze a vyrovnaní je zákonom nielen procesným, ale aj zákonom hmotnoprávnym. V prejednávanej veci treba upriamiť pozornosť na odlišnú úpravu od ustanovení Občianskeho súdneho poriadku v dvoch prípadoch:

Platná právna úprava upravuje možnosť poskytnutia odmeny (zálohovej) správcovi konkurznej podstaty i počas konkurzného konania. V tejto súvislosti poukázala na § 31 zák. č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v platnom znení. Podľa tohto ustanovenia odmena správcu je pohľadávkou proti podstate a uspokojuje sa v priebehu konkurzného konania.

Podľa ustanovenia § 32 vyššie citovaného zákona sa táto uspokojí v rozvrhu, len ak nebola uspokojená v priebehu konkurzného konania. Konajúci súd vydal napadnuté rozhodnutie podľa § 66b ods. 3 ZKV, ktorý je nad akúkoľvek pochybnosť ustanovením svojim charakterom nielen procesným, ale aj hmotnoprávnym.

Konkurz na majetok úpadcu bol vyhlásený dňa 4. marca 2003 pod č. k. 5K 56/02-45. Aplikáciou ustanovení Vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 292/2005 Zb., ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2005, by došlo k neprípustnej retroaktivite. Vyvodit' záver, že na zvýšenú odmenu správcu o 100% podľa ustanovenia § 7 ods. 3 Vyhlášky č. 493/1991 Zb. nie je nárok iba z konštatácie, že znenie vyhlášky umožňujúce zvýšenie odmeny správcu o 100% bolo vypustené, pretože v novele tejto vyhlášky absentujú prechodné a záverečné ustanovenia, nemá oporu ani v gramatickom ani v logickom výklade. Konkurzná podstata bola speňažená v zmysle § 27 ods. 10 písm. b) ZKV dňa 12.5.2009 ako časť podniku. Z uvedeného dôvodu pri udelení súhlasu, resp. schválení odmeny (zálohovej) správkyni konkurznej podstaty nie je možné aplikovať ustanovenie § 1, § 2 a § 3 O.s.p., keď navyše výklad týchto ustanovení v podaní generálneho prokurátora nemá žiadnu oporu v logike veci. Pokiaľ teda generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní uvádza, že súd je v konkurznom konaní povinný v zmysle § 1, § 2 a § 3 O.s.p. urobiť všetko preto, aby nedochádzalo k tomu, aby sa práva nezneužívali na úkor týchto osôb, potom takýto záver nemá oporu jednak v samotných ustanoveniach, ale hlavne tieto ustanovenia tak, ako ich síce mylne vykladá generálny prokurátor nemožno použiť vôbec, pretože ustanovenie § 66 ods. 1 ZKV to vylučuje. Je tomu tak práve preto, že ZKV ako lex specialis vo vzťahu k O.s.p. ako lex generalis komplexne upravuje poskytnutie odmeny správcovi konkurznej podstaty zo speňaženia konkurznej podstaty. Ustanovenia iných právnych predpisov, ktoré upravujú právne vzťahy upravené aj týmto zákonom sa na konkurz a vyrovnanie nepoužijú, ak upravujú tieto právne vzťahy odlišne od tohto zákona (§ 66e ods. 2 ZKV). Z uvedeného dôvodu nemohol pri vydávaní opatrenia konkurzného súdu, ktorým dal konkurzný súd súhlas

na vyplatenie odmeny správkyni konkurznej podstaty nastať rozpor s ustanoveniami § 1, § 2 a § 3 OSP a § 31 ods. 6 písm. a) ZKV, ako sa mylne generálny prokurátor domnieva.

Podľa správkynie konkurznej podstaty nebola generálnym prokurátorom správne zhodnotená prípustnosť opravného prostriedku. Ustanovenie § 243f ods. 2 písm. a), b), c) O.s.p. obsahuje výpočet prípadov, keď na konkurz sa primerane použijú ustanovenia O.s.p., ak ZKV neustanovuje inak (§ 66e ods. 1 ZKV). Inak ustanovuje § 66b ods. 3 ZKV, podľa ktorého proti opatreniam dohliadacej činnosti súdu a opatreniam, ktorými súd dáva súhlas, s výnimkou súhlasu podľa § 28 ZKV, nie je prípustný opravný prostriedok. V prejednávanej veci mimoriadne dovolanie smeruje proti opatreniu konkurzného súdu vydaného podľa § 31 ods. 6 písm. a) ZKV, ktorým súd schválil poskytnutie odmeny. Proti opatreniu, ktorým súd dáva súhlas, s výnimkou súhlasu podľa § 28 ZKV, opravný prostriedok nie je prípustný. Z uvedeného vyplýva, že generálny prokurátor podal mimoriadne dovolanie proti rozhodnutiu súdu, proti ktorému opravný prostriedok nie je prípustný. Podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v konaní o mimoriadnom dovolaní platia primerane ustanovenia o konaní na dovolacom súde (§ 242 až § 243c O.s.p.), ak ZKV neustanovuje niečo iné. Podľa § 243b ods. 4 O.s.p., ustanovenia § 218 ods. 1, § 224 ods. 1, § 225 platia pre konanie na dovolacom súde obdobne. V zmysle vyššie uvedených skutočností preto navrhla, aby dovolací súd vo veci s poukazom na ustanovenie § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora proti opatreniu Krajského súdu v Košiciach zo dňa 27. novembra 2008, č. k. 5K 56/02 -1575, odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (10 ods. 2 O.s.p.) po zistení, že podmienky pre podanie mimoriadneho dovolania boli splnené, prejednal napadnuté rozhodnutie (opatrenie) v rozsahu, v ktorom bol výrok napadnutý (§ 242 ods. 1 v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je právom podané, preto rozhodnutie konkurzného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

Právne dôvody generálneho prokurátora, ako sú uvedené v mimoriadnom dovolaní a zopakované v tomto rozhodnutí, si dovolací súd osvojuje.

Teoretické úvahy generálneho prokurátora, ale aj spoločnosti V., ktorá podnet na podanie mimoriadneho dovolania v súvislosti s procesným pokrytím podania mimoriadneho dovolania napadnutého opatrenia, ako formy rozhodnutia, ako aj námietky o neprípustnosti

mimoriadneho dovolania, vznesenej správkyňou konkurznej podstaty JUDr. S.G., nepovažuje dovolací súd za potrebné rozvádzať. Poukazuje na to, že už v konaní v inej veci, vedenej pod č. k. 2M Obdo 2/2007, v ktorom prejednal mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora proti opatreniu Krajského súdu v Košiciach z 27. marca 2006, č. k. 3K 165/2002-197 a následne ešte uznesením z 9. septembra 2009, č. k. 1M Obdo 4/2008 vyslovil názor, že opatrenie vydané v rámci zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní je takým rozhodnutím, ktoré týmto mimoriadnym opravným prostriedkom možno napadnúť, keďže riadnym opravným prostriedkom ho napadnúť nemožno.

Predmetná konkurzná vec napadla na konkurzný súd ešte v roku 2002 a doposiaľ ukončená nebola. Dovolaciemu súdu je známa z úradnej činnosti v dôsledku rôznych obštrukcií a využívania opravných prostriedkov, hlavne zo strany konateľa úpadcu (MUDr. H.), ale v tom treba vidieť aj nedôsledný postup konkurzného súdu. V mimoriadnom dovolaní generálny prokurátor uviedol dôvody nesprávneho postupu konkurzného súdu správne. Dovolací súd ešte aj zohľadnením vyjadrení správkyne JUDr. S.G., ale aj s prihliadnutím na napadnuté opatrenie konštatuje, že v ich postupe sa javí účelom konkurzu nie to, čo je uvedené v § 1 ZKV, ale predovšetkým odmena a výška odmeny správcu konkurznej podstaty a čas vyplatenia, bez ohľadu na zdĺhavý postup v konkurznom konaní, o čom sa vo svojich vyjadreniach nezaoberajú. Konkurzní veritelia pohľadávky voči úpadcovi mali skôr ako správcovia konkurznej podstaty voči podstate. Stráca sa aj záujem u samotných správcov, keď ich nároky sa predbežne uspokojujú. K výške odmeny sa dovolací súd nevyjadruje. O tom, akú činnosť úpadca R., s.r.o. vykonáva a ako ju prevádzkuje alebo môže prevádzkovať správca podstaty sa ani napadnuté opatrenie ani vyjadrenia správkyň nezaoberajú a vôbec, či tu odmena prináleží. Ak konkurzný súd nemá tieto otázky ujasnené, nemá dôvod sa týmito otázkami pred skončením konkurzu zaoberať. V konečnej správe a v rozvrhovom uznesení konkurzný súd sa s tým bude musieť vyporiadať pod dohľadom zainteresovaných, teda správkyň podstaty, ale aj konkurzných veriteľov a rozhodnutia budú môcť napadnúť, ak ich práva budú dotknuté.

Správne generálny prokurátor urobil aj výklad príslušnej vyhlášky, keď konštatuje, že vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 292/2005 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 493/1991 Zb., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov, nadobudla účinnosť 1. júla 2005. Citovanou novelou bolo ustanovenie § 7 ods. 3

nahradené novým znením. Pôvodné znenie umožňujúce zvýšenie odmeny správcu o 100% bolo vypustené. Vzhľadom k tomu, že v novele vyhlášky absentujú prechodné a záverečné ustanovenia aplikovať vyhlášku v znení novely, teda už aj na konanie začaté pred jej účinnosťou. Opatrenie súdu preto je nepreskúmateľné, nakoľko základ odmeny súd vyčíslil nesprávne.

Ani mimoriadne dovolanie, ale ani konkurzný súd sa nevyporiadal v rozhodnutí s uplatneným a napadnutým rozhodnutím priznaním uplatneného nároku. Uplatneným nárokom bolo poskytnutie zálohy na odmenu správcovi konkurznej podstaty. Teda nie čiastočnej odmeny ani celkovej odmeny a v tom je rozdiel. Správca konkurznej podstaty spravidla vykonáva túto správčovskú činnosť popri výkone svojej advokátskej činnosti. Aj napriek tomu, že konkurzné konanie je spravidla časovo veľmi náročné, je zdĺhavé aj vďaka vytváraným obštrukciám, počnúc konkurznými veriteľmi, správcami podstaty, ale aj konkurznými súdmi. A súdená vec je toho príkladom. Je spravodlivé, aby správcovi boli zálohované náklady, ktoré má s konkurzným konaním, ale nemožno mu priznávať odmenu (ani zálohovo) za činnosť, za ktorú sa odmeňuje po jej vykonaní.

Právny názor dovolacieho súdu vyslovený v tomto rozhodnutí je pre ďalší postup prvostupňového súdu záväzný (243d ods. 1 v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 13. januára 2010

JUDr. Jozef Štefanko, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: M.